هــەر دێنــەوە...!

(محەمــەدی کەریمی)
ڕۆژنامــە نووسی ســەر بە خـۆ

چەنێـک نـارەوایـە ، کاتێـک بە ئێـمەی بەسـتزمانی دەسـتە بەسـتەی ڕاکـردەلەچـنـگ زولـم وزۆڕی چـی سـووک و چروکی مەتـروکی مەفلوک ....ئێــژن : کـۆچکـــردوو.!

ئـاخـر ، وشـەی جوان و واژەی ڕەنگاورەنگـی کـۆچکـــردوو ،بـۆ ئـەو مـەل و مـەلـگەلانە بە کار دێـنن ، کە بۆهەمیشـە و لە بۆهەتـا هـــەتایە (هێـلانە)یان جێ هێـشتووە و قـەت بە هیـوای گـەڕانـەوە نیـن .
بـەلـێ ، ئەمانە کـۆچـکـــردەن .نــە ڕاکـردە و پەنـاگـرتە !

زۆربەی هەرە زۆری ئێـمەمانان، ڕاکردەیـن و پــەنــاگرتە نــە کـۆچـکـردە .!
ڕاکـردەلە چنگ زڕەی زڕە کـەوی بـێ عــار و ولـە مەر زەبر و زەنگی دەسـتـی چـی مرۆڤی پڕ لـە عەیـب وعــار..!

ئێـمە ئـەو پەنــاگرتانەین کە هێـلانەکەمان لێکـراوە خـاپـوور .

ئێـمە ئـەو ڕاکردانەین کە ئاشقی جوانـی و چـی خۆشـەویستـی و کوشـتە ومردە و تەشـنە و تیـنوی قوومــە ئاوێکـــی ئــازادین ...کـــە نیـمانـە !
مـاندوو و برسـی پاروە نانێـکی ئاسـودەین کە نێـمانە .گەر چـی ژور سـەری هێـلانـەکەمان ، سـەرینی بەرینــی چـی زێـڕ و زێـوی زەرد و ڕەش و سـپییە...کەچـی .؟خۆیشـمان نـەدار وهــەژار وبێـکەس و برسـی .!

کـام یـەک لە مـە .! لە سـەر مەیـلی دل و بـە ڕەغـبـەتـی خۆی بـەرەو هـەنـدەران هەلـفـڕیوە ..؟
کەم کەس بە پێـی ڕاز و نیـازی دلی خۆی لێرە یان لە وێ دابەزیـوە .؟؟؟دابـەزیوین بەڵام نـەبەزیوین و ناشـبەزین .

هەلبـژاردنی شـوێنـی حـەوانـەوە ودەسـتنیـشـانـکـردنـی هێـلانە ولانکی دووهـەم و سـێهەم یان بە مانای واقیعی و پڕ بە پێستی خۆی ، دیاریکردنی تەنانەت زێدایـکـی نیشتمانی خۆیشمان بە دەسـت وئیرادەی هیچکام لە ئێمەمـانانی ڕاکردە و پەناگرتە ومانگرتەی کۆچکـردە نـەبـووە و نییـە .!
هەر بۆیەشـە دەلێـن :
ئێـمە نەهاتووین کـە بۆ هەتـا هەتـایە لە تـاراوگـە بمێنـینەوە .!

ئێمە ڕاکـردەین وکـۆچـکـردە نیـن . هەر لـۆیە ، هـەموو کات وهـەردمم چاوە ڕوانیـن چـاوەڕوان
.تاوەکـو ئەو دلە پـڕ حەسـرەتە بە دیـداری ئـەزیزانی خۆی شـادو شـۆخ ومەسـتی مـەسـت ،
سـەرخۆش ودل گەشـی گـەش بێتـــەوە .!

ڕێگـە سـەخت ونـاهـەمـوارە و پـڕ لە کـەند و کۆسـپی ڕەشـی پیـس وتەنانەت سـپـیش ، هەر بە
وێنەی قەنـد و وەک شـەکـەر شـیرین وخۆش تـام وبـۆ بـــەلآم ، هـەرلەو دەمەیـــدا تــال و ترش
وسـوێر و ناخۆش و شـووری شــــوور ، بێـمەززە وەک ژاری مار و ژەقـنــەمـووت ....!

بـــەلـێ لێـرەیش ، لە تـاراوگـەیش ،گشـت دەور و پشـت و چـۆار تەنیشـتـی ئـەم رێ وبـانە ترازاوە
و گشـتـیان لە یەک ئالۆزاون ، وەهـا تـنراوەتەوە لە زۆرزانـی هیـچنەزانـی نـەترس وخـۆ بـە
زلزان و....!
لە هـــەر لایە ، چ لـەم لایـە و چ لــەو لایـە ، چـەشـنی زەرگـەتـەی زانـا و زەڕنەقووتەی دانـا و دارا
.فێلـەبـاز و تـەقـلـەبازی تـەزئینـی و تـەزویـر ،هـان وە بـان گـوێـی ئـەم ڕێگەو بانـە
هـان لـەنـاو ئـەم ژورە تـاریـک و باریـکە شـــومانە .گشـتیان پالیان لێداگـەو
کـەفـتگـن .گـەورە و گچـکـە بـەڕیـز وێسـاگـن وێنـەی جاچکـە پێکـەوە چـەسـپاگـن
و.....!ئـەمانەیـچ هـەر یەک وە جۆرێ لــە جـۆرەکـان لە ناو خۆیانـا حەبسـاگـن داسـاگـن .پاکـی
شـەمـزاو و شـپرزە و شـەرمـەزار و سـەرلێشـێواو و پـەرێشـانحـالن ،گـەرچـی خاوەن مـال و
سـامـانێکی بـێ ئـەمـانن.....ئـەمـانــە عـەسـای دەسـت ئەسـاس تەفـر وتوونـاکـەری چـی بیـری
جـوان و هەسـتی پاک و نـاسـک وتەسـک ودوژمنـی ئەشـق وئاشـقی شـۆخ وشـەنگ و قەشـەنگ و
نـەیاری جلـوەیی جوانـی و جوان پـەرەسـتی ونـاحەزی فـرە جوانـگەلێـکی پـاک وبێـگەرد و
دلپـاکـن ....بـەلآم گـەلۆ ،خاترجەم وگەلێک مـوخـابـن ، ئـەم مـلـۆزمانەیـش زەلیـل و گەلێـک
ڕەزیلـن،گیـر و ئەسیر ودیـل و گێـژ و گیـرۆدەی چی ژانــن ، خۆیشـیان گرفـتار گێـژەلـووکـەی بای
دژی ژینــن .....!

ئـەشـێ هەمدیـسـان وگشـتمان زیـت و قـوت و وریـا بین .نـــەوەک ، لآفـاوێکی تربێت و لە تەک
خۆیـدا بمـانبـات .!
ئـەوەی بـرسـی و حیـزی کورسـی نـاکـەسـی تـەپـلـۆسـە ....هـەروا بە ڕێوەن لەگشـت کەین
وبەینێـکی چ ژوور و چ دەری ئەم هەمووە هەتـەران پەتـەرانەی کەپـڕن لە هـەرا وهـەلآ وچـەهـــا
هـاتی پـڕلە نەهـاتی و لیپـا و لیپـن لە گەلێک گـووپـی گالتـەجاڕی و چی گـەپـی خوێناویی .پـڕن
لە گـەدەی زل وگیـپالی تێـر و تەسـەل و.....ئـــای لەم هەمـــووە لــووت خـۆار و کـەپـــۆە
خێـچانەی کە گـەمـژە و حـۆل ونـەگـبـەت و نـەزانـی لەعنـەتین ....مـفـت و هـەرزان بە خـۆڕایی
چیت گەرەکە لە خویـڕی ولەخۆبایـی ، لە هەرشوێنێک ولە هـەر کوێیـەک بیـت .....دێتە بەر گلێنەی
چاوانت ...کوجـایـی مەرحەبـا...!!

تـاراوگـــە ، واتــە تەبعیـــدگـا

ئەم ولاّتــە و گشـت ئەو ولاّتــانەی کە ئێـمەمانانیان لە خۆ گرتووە .مالــیان سـەد جارئـــاوا ،
بــەلاّم ئەم شـوێن ومەکـانانەیش کە ئێـمەیان لە نێوخۆیاندا جێ کردووەتەوە ،گشـتیان تــاراوگـەن
.تــاراوگــە تەبعیـــدگـای سـەرەکـی ئـەمـن و ئـەنـگـۆیــە .!هەر بۆیــەشە دایم پەرۆش و مەلــولـی
دوری ولاّتیــن .

هەمــوو کــات و هــەردەم مــەلـی خــەیـال دەفـڕێ و لە سـنورەکانمان نزیک دەکـاتــەوە .دەچێنەوە بۆ
نێو باوەشی گەرم وگـوڕی دایکـی نیشتـمان و....دەگـەڕێنـەوە ....سـەر لە نوێ وهەمدیسـان
دەچێنــەوە ...!
هــەر دێنـــەوە چــۆن نەینـەوە . سـەرئـەنجـام و ڕۆژێ لــە ڕۆژان هــەردێنــەوە .دەم لــە نــاو دەم
.دەست لە نــاو دەسـت دڵ(دادە) کانمـان دەنێـنەوە ..!

چاوەڕوانین ،چــاوەڕوان .! چـاوەڕوانی گـەڕانــەوە دایــم وهــەر دەم چاومــان لە ڕێیــە .!
هــەر چەشــنە ئال وگۆڕێکـی تەنانەت زۆر گچکەیشـمان لە بیردایــە و ئەم خەیــالـەیش قــەت لە بیرمان
ناچێتــەوە .!بە بێ ئـەوەی دەنگێک ، هەوالێـک فەرامۆش کــەین ، یــان لە داخۆازییەکانمان خۆش
بیــن وئەستەمێـک چـاولەو ڕاستـییانە داپۆشـین کە هــەر دەم ڕوو دەدەن .

هــەر گـیزا و هەرگیز بێـدەنگـی هەلمان ناخەلەتێـنێت چـونکـە هــەلـم وهــالاّوی گشـت ئـەو ئـاه
ونــالاّنەی کە لەو بەنـدە تاریکــانــەوە هــەلدەسـتن وهەلدەکشـێن ،لــە ناو مێشک ودەروونمانا
دەپڕینگێنەوە دەزرینـگێـنەوە .دەمانبووژێنەوە و دەمانگەشێننەوە ...نا نا هەر گیزا و هەر گیـز
نــاکوژێنەوە .!

ئێـمە گشـتمان هــاواری ئـاه و نــالەی دلــی دەردەدارانیــن .

هەر یــەک لە مـــە ڕەنج وگــەنجـی سـەرەکی ڕەنجەڕۆکانیــن ،چــی سـڕ وتڕی تــاوانبــارانــە لە تەک
خۆمانــا ڕامانگوێسـتووەتەوە بۆ ئەم شـوێن و بۆ گشـت ئەم مەکــانـانە .
هــەر کام لە ئێـمەمانان ، لەم سـنورەوە بۆ ئەو سـنور دەپەڕینــەوە .لەم دیـو بۆ ئەو دیــو ،ئەم ڕێـگە
سـەختـە دەبـڕین وئاسمـان دەپێـویـن .....پێـوانەیـەک کە ئــەو نەنـگە سـووک و چـروکانە ،
ڕیسـوا دەکـا کە ئــاو و خــاکـی پــاکـی ولاّتمـان پیـس و گـلاّو و گەنیـو ئەکــا .!
بــەلاّم ، هیچکام لە ئێمە مــانــان لێـرە و لە بۆ هەمیشــە ولــە تــاراوگـــەدا نامێنینــەوە .!هەر دێنەوە
.ڕۆژێک لە ڕۆژان دێنــەوە ....!

هێشـتـەکەیش زۆر شـتـی نــەگـووتـراوە و نــەبیسـتـراوە مـاوە
ڕاسـتییەکان چـۆنـن ئەشـێ هــەر بــەو جـۆرە بگووتـرێنـەوە .دوو پاتــە و تەنــانــەت چــەنـد
پــاتــەیش ببـنــەوە

(بەرتـولت برێشـت) دەفرمێـت : ئەوەی کە نایلێـت .نـەزانە و هیچ نازانێ تاوەکـوو بیلێـت بـەڵام ئـەوەی ڕاستییـەکـان دەزانێـت و نایـلێـت خـائنـە .!

Mohammed Karimi

* هـەسـتی ئەم نووسـینە لـە شیعری نووسەر و شاعیری بە ناو بانگی ئەڵمانی (برتولت برشت)وە سـەرچاوەی گرتووە .